

„Pázmánd, otthon a természetben”

„Pázmánd a gyermekek királysága”

Otthonközösség a Velencei-tó vonzásában¹

*

Pázmánd község hosszú távú fejlődésének alapstratégiája

Pázmánd helyi közössége évszázadokra visszanyúló történetében első alkalommal került sor jövőjének hosszabb távra szóló, átfogó végiggondolására. Az Önkormányzat és a községben élők széles körével egyetértésben² nyilvánítja ki szándékát ebben a stratégiai dokumentumban, hogy együtt kívánunk működni *egy mindannyiunk számára otthonos, fenntartható közösség* létrehozásában, az ehhez szükséges társadalmi, gazdasági, kulturális, épített és természeti környezeti feltételek megteremtésében.

I. Községünk küldetése

Pázmánd község minden idős, felnőtt és gyermek lakója számára lehetőséget kíván teremteni arra, hogy nyugodt és kellemes körülmények között, közel a természethez, biztonságban élhessen, alapszükségleteik kielégítésének lehetőségei és megélhetésük forrásai minél teljesebben lehetőleg helyben álljanak rendelkezésre, vagy közlekedéssel könnyen elérhetők legyenek. A falu helyi társadalmának otthonközösségé erősítésével el akarjuk érni, hogy az itt élők erre fogékony részének életminősége tovább javuljon az aktív közösségi cselekvés, szolidaritás, társas kapcsolatok révén. Községünk kitűnő természeti környezeti adottságait, a föld javait megújítható módon kihasználva olyan életmódot szándékozunk biztosítani, amely az egyes családok és a közösség egésze számára fenntartható életkörülmények megteremtését teszi lehetővé.

II. Helyzetelemzés³

A helyzetelemzés vizsgálati irányai, az erősségek, gyengeségek, veszélyek és lehetőségek keresésének forrásai, területei lehetnek gazdasági, politikai, társadalmi, kulturális, természeti, fizikai, technológiai természetűek. Mindezen összefüggésekben felmerülhetnek a község jövőjét befolyásoló kedvező vagy kedvezőtlen tényezők.

¹ A stratégia első változatát készítették: Lukács Józsefné, Némethné Czinkóczi Marianna, Pálfi János, Tóth László, dr. Virányiné dr. Reichenbach Mónika és Gáspár Mátyás (a kidolgozó csoport szakmai vezetője)

² A stratégia a továbbiakban széles körben megvitatásra került

³ A stratégiai tervezés társadalmatisítása során lehetőség van a bekapcsolódásra, a helyzetelemzés, a célok és új programok megvitatása során az értékelések módosíthatók, a stratégia kiegészíthető, korrigálható.

Az alábbiakban összefoglaljuk ezeket, mint kiinduló állapotfelvételt, amelynek megállapításait és értékeléseit a stratégia szakmai és társadalmi vitái, egyeztetései során felül lehet bírálni, módosítani, kiegészíteni. Az első oszlopban látható súlyszámok egy ötfokozatú skálán mutatják kidolgozók becslését az adott megállapítás fontosságát, jelentőségét illetően az adott kategóriában. A fontossági súly értelmezése az osztályozásnak megfelelően a következő: 5 – nagyon fontos, 4 – fontos, 3 – közepesen fontos, 2 – eléggé fontos, 1 – figyelembe veendő.

1. Erősségeink – jó adottságok, amelyekre építhetünk, számíthatunk

Helyben

- 5,0 Jó természeti adottságok, környezet: kiváló levegő, élővizek, nyugalmas, pihenésre alkalmas
- 4,8 Emberi erőforrások, sok magasan kvalifikált szakember, tudás, tapasztalat
- 4,5 Területi elhelyezkedés (nagyvárosok közelsége, Velencei-tó)
- 4,3 Infrastrukturális fejlettség, közműellátottság
- 4,3 Jó mezőgazdasági adottságok (termőföld)
- 4,3 Szőlőhegy és borkultúra, borlovagrend hagyomány
- 4,3 Gyermekközpontúság (mint érték), sok gyermek
- 4,3 Szorgalom, igényesség, munkaszeretet, rendezett porták
- 4,3 Erős, aktív civil társadalom, közösségi szervezethez (civil szervezetek), önkéntesség, szakmai segítség
- 4,3 Oktatás, nevelés minősége, színvonala
- 4,2 Helyi identitás és összetartozás tudat, faluszeretet, kötődés
- 4,0 Közszolgáltatások, intézményellátottság, szolgáltatások megléte,
- 3,8 Híres szülötteink, beköltözők és kapcsolat velük
- 3,8 Kulturális élet
- 3,8 Lovas élet, hagyomány
- 3,8 A község ismertsége, spontán marketingje
- 3,7 Hagyománytisztelet (mint érték), létező hagyományok (sibálás, menyecske-kendő, stb.)
- 3,7 A közösség tagjainak jó kapcsolati tőkéje
- 3,7 Nyitottság, befogadás kultúrája
- 3,5 Aktív, eredményes helyi termelés, termékek
- 3,5 Erős, növekvő helyi vállalkozói szféra
- 3,5 Család (mint érték), nagy családok, több generáció közelsége, kiterjedt kapcsolati rendszer, kiegyensúlyozott generációs viszonyok
- 3,5 A helyi közösség és tagjainak, a közösség erős virtuális jelenléte
- 3,5 Erősen szolgáltató szellemű Önkormányzat
- 3,3 Önellátásra törekvés közösségi szinten
- 3,3 Közvetlen önkormányzati kapcsolat a lakókkal (utcabizalmi rendszer)
- 3,3 Rendezvényszervező képesség (pl. Zöldkatlan Fesztivál), fejlesztési programok bősége
- 3,3 Költségvetési egyensúly
- 3,2 Védett fajok sokasága (főleg állat, növény), Vadvédelmi Központ
- 3,2 Hasonló viszonyok között magas életszínvonal

- 3,2 Egymásra figyelés, egymás segítése
- 3,2 Relatív jó közbiztonság
- 2,7 Épített örökség
- 2,7 Szelektív hulladékgyűjtés
- 2,3 Önkormányzati ingatlanok, földterületek, épületek (IKSZT fejlesztés)

További, térségi erősségek⁴

- Természeti táji adottságok, több mint 30 műemlék
- Viszonylag magas jóléti színvonal a jellemző (vásárlóerő, ingóságokkal való rendelkezés)
- A szolgáltatások dinamikus fejlődése
- A Velencei-tó vizének jó állapota
- A természeti és kulturális értékek védelme
- Egyedi idegenforgalmi fejlesztések beindítása
- Egész évben működő gyógy-és wellness fürdők működése

⁴ A térségi helyzetelemzés forrása: http://velenceitoleader.eu/media/velencei_to_teruletfejlesztési_program.pdf

2. Gyengeségeink – amelyeket le kell küzdenünk, amin változtatnunk kell

Helyben

- 4,7 Projektek menedzselési, intézményi feltételei
- 4,5 Faluképhez faluközpont
- 4,5 Tájékoztatási színvonal (helyi média), mindenkihez nem jut el a számára szükséges információ
- 4,3 Járdák állapota
- 4,3 Tömegközlekedés, térségi közlekedési csomópontok elérése
- 4,2 Belterületi zöldfelületek, utcák arculata, utcákat kísérő zöldfelületek, parkok, utcabútorok, közterületek
- 4,0 Magánszállás férőhelyek száma alacsony
- 4,0 Nem ismerjük Pázmánd környékének helyi értékeit
- 4,0 Nem elég tudatos települési imázs építés, településmarketing hiánya
- 3,8 A helyi termék kereskedelem kialakulatlan valós és virtuális infrastruktúrája
- 3,8 Vendégéjszakák alacsony száma
- 3,8 Foglalkoztatottság, munkahelyek hiánya helyben
- 3,7 Kábeltévé hálózat, a helyi média technikailag elavult, nem fejlődőképes infrastruktúrája
- 3,5 Csapadékvíz, belvíz, felszíni víz elvezetés
- 3,5 Állattartás hiánya
- 3,5 A helyi lakosság egészségi állapotának romlása
- 3,5 A beköltözők „megfogása” helyben tartása, megismertetése a helyben elérhető szolgáltatásokkal, lehetőségekkel
- 3,5 Pázmánd története nincs feldolgozva (kiadvány, múlt kutatása, dokumentálása)
- 3,3 Helyi termékek piacképtelensége, forgalmazása, ajándéktárgyak
- 3,3 Személytelenebbé váló kapcsolatok (kuka, tollfosztás, kispad, köszönés)
- 3,3 Közösségi konfliktusok, feszültségek, rosszindulatú pletykák, a helyi közösség időnként bénító megosztottsága helyi társadalmi belső feszültségek, konfliktusok és kezelésük (öslakos, jöttment, beköltöző, politikai, egyéb)
- 3,0 Légszennyező anyagok tüzelése
- 3,0 Korlátozott mértékű, kevés önkormányzati terület (ami van, az lehetőség)
- 3,0 Egészségtelen táplálkozás
- 2,8 Helyi rendőr nincs
- 2,8 Kihasztnalatlan épületek, egyéb használaton kívüli értékek léte (egyben lehetőség)
- 2,8 Rendelkezésre álló, felhasználható területek tulajdoni megosztottsága, rendezetlensége
- 2,7 Fiatalok nem termelnek önellátásra

3: Veszélyek – fenyegető külső körülmények, kockázatok, amelyekre fel kell készülnünk

Helyben, a térségben, országosan vagy globálisan

- 4,5 Az elhelyezkedési nehézségek, munkanélküliség fokozódása
- 4,0 Elszegényedés, a megélhetési lehetőségek rosszabbodása, tartósan csökkenő jövedelmek
- 3,8 Romló közbiztonság
- 3,8 Az utazási költségek növekedése
- 3,7 A levegőszennyezés növekedése
- 3,7 A központi anyagi, pályázati források csökkenése, az Önkormányzat anyagi lehetőségeinek csökkenése
- 3,7 A közigazgatás átszervezése (járások), a helyi közszolgáltatások fenyegetettsége, távolíthatja az ügyintéztést a polgároktól, problémák jelentkezése a közbiztonság terén
- 3,5 A társadalom további atomizálódása, a társas kapcsolatok gyengülése, elidegenedés, az emberi kapcsolatok megromlása, az egyedülállók elszigetelődése, kirekesztettség érzetének növekedése
- 3,5 A nem megújuló energiaforrások csökkenése, drágulása
- 3,3 További erőteljes egészségromlás
- 3,3 Drog, alkohol, stb. fogyasztás, függőség erősödése
- 3,3 A kívülről beszerezhető élelmiszerek drágulása, romló minősége
- 3,3 Elvándorlás, főleg a fiatalok részéről, munkahelyhez jutási esélyeik csökkenése
- 3,3 Egyes fejlesztési programok lehetséges jogszabályi akadályai, nehézségei
- 3,2 A védett környezet veszélyeztetettsége (kócsag esete)
- 3,2 Politikai megosztottság, a társadalmi és gazdasági viszonyok átpolitizálódása, s ebből adódó konfliktusok erősödése
- 3,0 Szakmai ismeretek hiánya akadályozza a környezetkímélő termelési módszerek bevezetését
- 3,0 Agglomerációs nyomások (beköltözés, bűnözés)
- 3,0 A környezet kereskedelmi, szolgáltatási elszívó hatása
- 3,0 Konkurens térségi programok, fejlesztések (az összefogás elmaradása, a programok összehangolatlansága)
- 2,7 Forráshiány akadályozza a környezetkímélő mezőgazdasági termelési módszerek gyors bevezetését
- 2,5 A Velencei-tó vízgyűjtő területén a mezőgazdasági termelés szabályozásának elmaradása (az agrártermelők kompenzálásával)
- 2,5 A spontán beköltözés gyengítheti a közösségi kultúra elmélyülését

4. Lehetőségek – kihasználható külső adottságok, segítő körülmények

Helyben, a térségben, országosan vagy globálisan

- 4,5 Rekreációs belterületek, a természeti adottságok erősítése, kihasználása (horgász-tó, tanösvény, patakok, Zsidó-hegy)
- 4,5 Borkultúra kereskedelmi és turisztikai kihasználása, bekapcsolódás a borút programba
- 4,5 Helyi turisztikai és egyéb termékek erőteljesebb helyi, térségi megjelenítése, piacszervezés
- 4,3 Integrált közösségi szolgáltató tér (IKSZT) fejlesztés
- 4,3 Pályázati lehetőségek a települések és a turizmus fejlesztésére
- 4,2 Védelemre alkalmas területek (tanulmány, oktatás, turizmus, tanösvény), őshonos fák, állatok, a természeti adottságok turisztikai kihasználása
- 4,2 Az öko mozgalmak erősödése, bekapcsolódás az ökoturizmusba
- 4,2 Eladó házak, kihasználatlan épületek, a beköltözés szervezése, irányítása, gazdasági, kulturális értéket jelentő beköltözők vonzása
- 4,2 Az infokommunikációs hálózat, technológiák és szolgáltatások fejlődésének, lehetőségeinek jobb kihasználása
- 4,2 A helyi projektmenedzselő képesség felfejlesztése
- 4,2 Településmarketing, befektetések vonzása programok megvalósításához
- 4,0 Európa legtisztább levegője
- 4,0 A helyi lakosság és a vendégek közötti közvetlenebb kapcsolat sajátos, családias légkört teremt, sajátos „családi jellegű” vendégfogadás
- 4,0 Jelentős érdeklődés általában a vidék, s kifejezetten Pázmánd, mint lakóhely iránt
- 4,0 Helyi szakemberek fokozottabb bevonása, a meglévő szellemi potenciál jobb, közösségi célú kihasználása
- 3,8 Többretű, többprofilú turisztikai vonzerő, szolgáltatáskínált, szezonhosszabbítás, négy évszakos turizmus, a célcsoport bővülése, az átlagos tartózkodási idő növekedése
- 3,8 Saját szükségleteink megtermelése
- 3,8 Külföldi és hazai, térségi együttműködések, partnerségek, települési kooperációk, szinergikus hatások, többletvonzerő
- 3,7 A természeti környezet rendben tartatása, megőrzése hasznosítás fejében
- 3,7 A község múltjának kutatása, dokumentálása a helyi identitás, kultúra erősítése és turisztikai célokból
- 3,7 A magán szálláshelyek és bővítési lehetőségeik vannak
- 3,7 Telekmegosztások (utcanyitás)
- 3,7 Kapcsolati tőke jobb kihasználása
- 3,7 A helyi média továbbfejlesztése a meglévő infokommunikációs infrastruktúra hasznosításával, térségi rendszerbe történő bekapcsolódás
- 3,5 Összefogás a Bányom-patakok, más élővizek újjáélesztése érdekében
- 3,5 Az egészségturizmus iránti igény növekedése
- 3,5 A gazdasági válság nyomán nőhet a belföldi turizmus

- 3,5 Telekocsi, helyi közösségi taxi rendszer bevezetése a közlekedési csomópontok jobb elérése érdekében
- 3,5 Tehetséggondozás
- 3,3 Velencei-tó kiemelt üdülőkörzet a vízparti kikapcsolódás a legkedveltebb kikapcsolódási forma (Velencei-tó környékének felértékelődése)
- 3,2 A megújuló energiaforrások előtérbe kerülése, kihasználása, az alternatív megoldások támogatása, költségeinek csökkenése
- 3,0 Részvétel a nemzeti lovas stratégia kidolgozásában
- 2,8 Termásvíz feltárása
- 2,8 A Pázmándról elszármazottak részvétele a község életében, fejlődésében
- 1,7 Visszaszerezhető állami földterületek

III. Stratégiai céljaink

Őrizzük, gyarapítsuk értékeinket

Magyarország egy csodálatosan szép természeti táján, a Velencei-tó térségében fekvő községünknek számos ismert és megbecsült, s kevésbé ismert és jól hasznosítható értéke van, aminek feltárása, megőrzése és gyarapítása örökös kötelességünk, s időszerű feladatokat ad az előttünk álló évtizedre. Védendő, gyarapítandó kincseink többfélék:

- a Pázmádon élő és a településünkhöz kötődő emberek,
- történelmünk, hagyományaink, kultúránk,
- természeti környezetünk és erőforrásaink,
- területeink és épített környezetünk,
- helyi termékeink, gazdasági intézményrendszerünk,
- civil és közszolgáltatási intézményrendszerünk.

Tudatosan kell tekintenünk elődeink által ránk hagyományozott, utódainktól kölcsönbe kapott, megőrzendő gyarapítandó és átörökítendő értékeinkre. Valamennyi elemének kell, legyen gazdája a község és közösség életében, annak szervezésében, irányításában és fejlesztésében. Ezen a területen a következő stratégiai célokat tűzzük ki:

1. *Értéktérkép* – A már megkezdett gyakorlat továbbfejlesztésével jöjjön létre egy módszeres feltáráson és karbantartáson alapuló értéktérképünk, amely minden fontos vagyoni és nem vagyoni értékre, tőketípusra – fizikai, természeti, emberi, gazdasági, kulturális, társadalmi, intézményi – kiterjed és nyomon követi annak hasznosítását.
2. *Értékgyarapítás* – Fejlesztési programjainkban hasznosítani kell a mindenkor aktuális Értéktérkép információit, fejlesztési programjainkban innen kell meríteni rendelkezésünkre álló erőforrásainkat, s célként kell meghatározni az értékek megismerését, megőrzését, fenntartható gyarapítását és átörökítését, tovább gazdagítva a térkép sajátos „anyagát”.

3. *Környezettudatosság* – Értékeink között kitüntetett jelentőséget tulajdonítunk a természeti környezetnek, védelmét a helyi közösség működésének minden területén érvényesíteni kívánjuk. El akarjuk érni, hogy ez alapértékként, mindennapi gyakorlattá, szokássá váljon az itt élők számára, s tiszteletet ébresszen az ide látogatókban.

Boldoguljunk helyben

A globalizálódó világ azzal a veszéllyel fenyeget bennünket, hogy a legfontosabb ellátási és szolgáltatási területeken növeli az itt élők függőségét, kiszolgáltatottságát. Arra kell törekednünk, hogy helyi értékeinket, adottságainkat fenntartható módon, minél teljesebben kihasználva minél több terméket, szolgáltatást helyben állítsunk elő, oldjunk meg. Olyan feltételeket kell teremteni, módszereket alkalmazni, amelyek a helyi társadalmat és gazdaságot közösségi szintű önellátásra készíteti, abban érdekeltté teszi. A községnek megvannak az adottságai ahhoz, hogy meghatározó módon önellátóvá váljon.

4. *Önellátás* – A külső feltételektől való függőségünk csökkentése érdekében ki kell szélesíteni a helyben előállított termékek és szolgáltatások körét, meg kell szervezni annak helyi fizikai és virtuális piacát. Célul kell kitűzni, hogy a helyi szükségleteket minél nagyobb arányban, helyben elégítsük ki.

5. *Fenntarthatóság* – A helyi gazdaságban arra kell törekedni, hogy a termelési és szolgáltatási tevékenységek hosszú távon is fenntarthatók legyen. A rendelkezésre álló erőforrásokat, értékeinket oly módon kell hasznosítani önellátásunk, gazdasági, termelő és szolgáltató tevékenységeink érdekében, hogy értékeink a jövő generációkat is szolgálni tudják.

6. *Csererendszer* – El kell érni, hogy ne legyenek kizárva a helyi gazdasági vérkeringésből azok sem, akiknek nincs erre elég pénzük. Különösen azok számára, akik nem, vagy nehezebben képesek pénzbeli jövedelmekre szert tenni, de képesek termékek előállítására, szolgáltatások nyújtására biztosítani kell az értékcsere lehetőségét. A pázmándiak községen kívül megszerzett jövedelmeit mind nagyobb arányban itt kell tartani magas színvonalú közszolgáltatásokkal, kiváló helyi termékekkel, a kereskedelem és szolgáltatások bizalmon alapuló, biztonságos rendszerével.

Községünk a világ közepe

Az önellátásra, öfenntartásra törekvés mellett, annak megkerülhetetlen feltételeként szükség van mind kiterjedtebb, tartalmasabb kapcsolatok fenntartására, újak létesítésére a közeli és távolabbi környezettel, a helyi közösség számára feltétlenül szükséges hálózatokkal. A hagyományos együttműködések formák – kölcsönös látogatások, rendezvények, személyes találkozások – mellett mind hatékonyabb személyes és információs kapcsolati lehetőségeket kínál az infokommunikációs technológiák gyorsuló fejlődése. A kommunikáció és a közlekedés szükségleteinek magas színvonalú kielégítése a feltétele annak, hogy közösségünk függetlenedésre törekedve ne váljon elszigeteltté, tagjai hozzáférjenek a tágabb környezet kínálta lehetőségeknek, s meg tudjunk felelni a velünk szemben támasztott külső igényeknek, elvárásoknak.

A nagy közlekedési és kommunikációs hálózatok hatékonyan hidalják át a nagy távolságokat, de számukra általában már nem kifizetődő a ritkábban lakott területeken élők közvetlen, végponti elérésének, hozzáférésének megoldása. Ennek terhe többnyire és jellemzően a felhasználókra, fogyasztókra hárul, saját, egyedi megoldásokra van itt szükség, ha ezekről a közlekedési, kereskedelmi, szolgáltató és kommunikációs hálózatokról nem lehet, vagy nem érdemes leválni.

7. *Befogadás* – Pázmánd – hazai körülmények között – inkább befogadó településnek mondható. Meg kell célozni, hogy meglévő lehetőségeit, beköltözési vonzerejét a község és közösség fejlődésének szolgálatába állítsuk. Legyünk nyitottak mindenre, ami szép, jó, hasznos a számunkra.

8. *Világhálózatban* – Most sem vagyunk ismeretlenek az internet virtuális világában. Hálózati jelenlétünkben további hatalmas lehetőségek rejlenek, amelyek kihasználása egyre fontosabb stratégiai cél. A helyi közösség megjelenése, működése az interneten önmagában a világ közepévé teheti Pázmándot a hozzá kötődők számára a világ bármely tájáról.

9. *Utolsó kilométerek* – Ellentmondásos, hogy viszonylag jó területi elhelyezkedésünk ellenére nem jők a helyi tömegközlekedési lehetőségek, nem felelnek meg az itt élők igényeinek. Elsősorban a helyi közösség érdeke az, hogy könnyen elérhetővé váljanak térségünk fontos közlekedési csomópontjai, az oda- és visszautazásra saját megoldást kell találni.

Otthonközösségben

A világ elkerülhetetlen *szemléletváltásról, kultúraváltozásról* beszél, amire a globális veszélyek, válságok megfékezése, elkerülése érdekében van szükség. A társadalmak továbbfejlesztése a fenti stratégiai célok irányában, helyi közösségi kezdeményezések révén, összhangban van ezzel a mind általánosabbá váló meggyőződéssel és hazai törekvéssel. *Otthonközösségnek* nevezzük el a mi értékválasztásunkat, új szemléletünket, mert meg akarjuk őrizni meglévő otthonainkat, s meg akarjuk találni azok biztonságos helyét a kibontakozó globalizálódó világban, ellensúlyozva annak fenyegetéseit. Fenti stratégiai céljainkat a helyi társadalmi tőke erősítését célzó, *otthonteremtő közösségi szellemben* látjuk megvalósíthatónak. Ezt szolgálják további stratégiai célkitűzéseink:

10. *Önkormányzás* – Helyi közigazgatási rendszerünket – erős öntevékenységi, önkéntességi hagyományainkra építve – a lehető legszélesebb civil társadalmi alapokra kívánjuk helyezni tovább erősítve a közbizalmat, gyarapítva a helyi társadalmi tőkét. Stratégiai célul tűzzük ki a civil önkormányzás rendszerének kiépítését.

11. *Közösségiség* – Otthonaink kiterjesztéseként, a társas kapcsolatok erősítése kisebb-nagyobb helyi közösségekben egyszerre szolgálja a helyi gazdaság, társadalom, kultúra átfogó, valamint személyesen az egyes emberek szellemi és fizikai fejlődését. A fiatal és az idős generációk egészségének fenntartásában különösen nagy jelentősége van a társas kapcsolatok sokszínű lehetőségeinek.

12. *Szolidaritás* – Vigyáznunk kell egymásra. A közbiztonság, önvédelem erősödő rendszerét ki kell egészíteni, terjeszteni a hátrányosabb helyzetben lévő, önmagukról nehezebben gondoskodó emberekre, családokra. Ennek egyik eszközeként meg kell találni a módját annak, hogyan lehet a hátrányokat előnyökké formálni az érintettek és a szolidáris közösség javára.

IV. Programok és célok

A lehetséges programok a stratégia keretében – a helyi jövőtervezés adott szakaszában – a lehetséges megoldások keresését, összehangolását, a folyamatban lévő fejlesztések összehangolását, szinergiáik megtalálását, erősítését szolgálják. A települési stratégiai menedzsment további kibontakozása során ezek és újabb programok az általános, vagy ún. települési alapstratégiára épülő szakterületi, ágazati részstratégiákban fogalmazódnak meg, kerülnek összehangolásra további szükséges fejlesztési és működtetési, fenntartási feladatokkal és programokkal.

A stratégiai irányokat szolgáló programok alábbi összegyűjtése egyfajta leltár készítése arról, hogy „miben vagyunk benne”, mit látunk megvalósíthatónak a közeljövőben a stratégiai célok megvalósítása érdekében. A feladatok és programok leltározása – *egy folyamatosan karbantartott, nyilvános programkatalógus rendszer működtetése* – egyben sajátos kontrollját is jelenti annak, hogy a napirenden lévő fejlesztések mennyiben, milyen mértékben szolgálják a megfogalmazott stratégiai célkitűzéseket, s egymással megfelelő összhangban vannak-e, kihasználják-e a stratégiai irányok tartása érdekében a lehetséges szinergikus (egymást erősítő, többletteljesítményt eredményező hatásokat).⁵

Az alábbi táblázat alapját képezi a fentebb említett programnyilvántartás (információs és tájékoztatási rendszer) kidolgozásának. A programjegyzék táblázatának elemei alkalmasak a programok közötti összefüggések vizsgálatára a stratégiai irányokkal és célokkal szembeesítve. Az azonos célkitűzéseket szolgáló programok, feladatok, tevékenységek között folyamatosan és módszeresen lehet keresni, ill. kihasználni a kínálkozó szinergiák lehetőségét, forrásait, a ráfordítások, felhasznált erőforrások összehangolásában rejlő tartalékokat, egymást erősítő közös érdekeket, érdekeltségeket, esetenként pedig – a potenciális és tudatosan kezelendő, feloldandó – ellenérdekeket, konfliktusokat.

V. A stratégia gondozása

A települési stratégia helyi közügy, amelyben – a kidolgozásban, megvalósításban, folyamatos nyomon követésben, karbantartásban – Pázmánd teljes lakossága, civil és önkormányzati intézményrendszere, gazdasági szervezetei érdekeltek és részt vesznek. Legalább két évenként, vagy akár jelentősebb programok mérföldkövi eseményei alkalmával szükség van, lehet a távlati terv újragondolására, módosítására.

Sajátos intézményrendszerre van szükség ahhoz, hogy a stratégia folyamatosan élő, aktuális maradjon. A megvalósítás, nyomon követés gyakorlati szerveként erre a létrehozni javasolt *helyi fejlesztési szolgálat* lehet hivatott és alkalmas, amelynek *tulajdonosi és társadalmi felügyelő szervezete* egyben *stratégiai tanácsadó testületként* segítheti az Önkormányzati Képviselő-testület hosszú távú döntéseinek előkészítését, a megvalósulás értékelését.

⁵ Az alap- és részstratégiák alapján meghatározott programok, akciók induló katalógusát a Függelék tartalmazza.

Pázmánd község fejlesztési programjainak induló katalógusa

A táblázat + jelei azt mutatják, hogy az adott program hozzájárul az adott stratégiai cél megvalósításához. Az egyes akciók tervezésekor át kell tekinteni, hogy azokak milyen hozadékuk van a mindenkori alap- és részstratégiákban meghatározott célok teljesítésében. Ez a fejlesztésekről szóló döntés fontos szempontja kell legyen a jövőben.

Fontosság ⁶	Indíthatóság ⁷	Programok és feladatok	Stratégiai irányok és alapcélok											
			1. Értéktérkép	2. Értégyarapítás	3. Környezettudatosság	4. Önellátás	5. Önfenntartás	6. Csererendszer	7. Befogadás	8. Világhálózatban	9. Utolsó kilométerek	10. Önkormányzás	11. Közösségiség	12. Szolidaritás
4,7	+	Művelődési ház fejlesztés (IKSZT ⁸)		+		+	+						+	
4,7	+	Értéktérkép gondozása, publikálása	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4,5	+	Virágosítás, parkosítás, utak járdák felújítása		+	+		+						+	
4,5		Forráspark felújítása (padok), a terület, további pihenőparkok, játszótér ápolása		+	+		+						+	
4,5	+	Nyári gyerekelügyelet, táboroztatás megszervezése az iskolában (a korábbi kezdeményezés folytatása)					+	+		+			+	+
4,3		Faluközpont fejlesztés (artézi kút, sétány, Templom)		+			+						+	
4,3	+	Helyi gazdapiac megszervezése				+	+	+					+	+
4,3	+	Helyi védelmi rendelet elfogadása (tanulmány)		+	+		+						+	
4,3	+	Ökoprogram (a már folyó akciók egységes programrendszerre szervezése)	+		+	+	+		+	+			+	
4,3	+	Iskolánk műemléki felújítása	+	+	+	+	+	+	+	+			+	

⁶A falu fejlődése szempontjából 5 – kiemelkedően fontos, 4 – fontos, 3 – közepesen fontos, 2 – elég fontos,

1 – kevésbé fontos akció

⁷ + azonnal indítható akció

⁸ IKSZT - Integrált közösségi szolgáltató tér

		(régí jezsuita rendház)												
Fontosság	Indíthatóság	Programok és feladatok	Stratégiai irányok és alapcélok											
			1. Értéktérkép	2. Értékgyarapítás	3. Környezetudatosság	4. Önellátás	5. Önfenntartás	6. Csererendszer	7. Befogadás	8. Világhálózatban	9. Utolsó kilométerek	10. Önkormányzás	11. Közösségiesség	12. Szolidaritás
4,3	+	A községi stratégia társadalmisítása, elfogadása	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4,3	+	Szakági stratégiák kidolgozása	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4,3		Helyi média tartalomszolgáltató központ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4,2	+	Utak, járdák és belvízrendezés fenntarthatósága		+			+							
4,2		Egészséges életmód kultúra meghonosítása, egészség- és életmód tanácsadás		+	+	+						+	+	+
4,2	+	Tehetséggondozási program, Génius tehetséggondozó hálózat, egész napos iskola és napközis tábor keretében		+							+	+	+	+
4,2	+	Helyi fejlesztési szolgálat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4,0		Pázmándi turisztikai kínálat feltárása és integrálása (konferencia, lovas, bor, vallási, kőmalom)	+	+			+				+	+	+	+
4,0	+	Egészség ház és terv elkészítése, karbantartása	+									+		
4,0	+	Gyermek mesefalu létrehozása		+	+								+	+
4,0		Helyi telekocsi, taxi rendszer létrehozása	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
4,0		Az önkéntesség fejlesztése, elismerése	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3,8	+	Borkultúra program (múzeum, hegyünnep, szüreti felvonulás, polgármesterek bora, bormustra, nyitott pincék programja)		+				+					+	
3,8	+	Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése, bemutatóterem	+	+		+	+	+				+	+	+

Fontosság	Indíthatóság	Programok és feladatok	Stratégiai irányok és alapcélok												
			1. Értéktérkép	2. Értégyarapítás	3. Környezettudatosság	4. Önellátás	5. Önfenntartás	6. Csererendszer	7. Befogadás	8. Világhálózatban	9. Utolsó kilométerek	10. Önkormányzás	11. Közösségiség	12. Szolidaritás	
3,8	+	Állattartás, mezőgazdasági, kerti kultúra fejlesztés (őshonos állatok)		+	+	+	+	+							
3,8		Lovassportfejlesztés (fogathajtás, március 15. megemlékezés, terápiás lovagoltatás, iskolai lovagoltatás, lovarda, lovastúra-útvonál, egyéb)	+	+				+			+			+	
3,8	+	Megújuló, alternatív energiaforrások hasznosítása (referenciahelyek)		+		+	+						+	+	
3,8		A részvételi önkormányzás kiterjesztése, Üvegfa program											+	+	
3,7		Köztéri kutak, szobrok, díszek ápolása, fejlesztése		+				+						+	
3,7		Művészeti alkotóközösség, művészek háza		+				+		+	+			+	
3,7		Rendészeti központ és jelzőrendszer létesítése (részlegesen működik)		+		+					+	+	+	+	+
3,5		Hagyományos építészeti értékmegóvás		+									+		
3,5	+	Virtuális piac megszervezése						+		+		+	+		
3,5		Közösségi sport, mozgáskultúra fejlesztés (sportkoncepció)		+				+				+	+		
3,5	+	Hagyományörző közösség, tájház, identitás, dokumentáció		+				+		+			+		
3,5		Tanösvény kialakítása		+	+									+	
3,5		Szelektív hulladékgyűjtés kiterjesztése (papír, műanyag)		+	+	+	+					+	+		
3,5	+	Társadalmi vállalkozók klubja	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3,3	+	Kőmalom készítés a bányában		+	+		+		+						

